

На законодавчому рівні діяльність фондів венчурного капіталу в Україні регулює Закон України «Про інститути спільного інвестування (фонди акцій та корпоративні інвестиційні фонди)».

В Україні першочерговим кроком у реалізації принципів венчурного капіталу є не фінансування підприємницьких проєктів, а подолання кризових явищ та підвищення ефективності приватизованих підприємств, однак це також можна розглядати як один із напрямків венчурного капіталу [3].

Створення повноцінної системи венчурного інвестування інноваційних процесів в Україні сприятиме вирішенню таких завдань:

- залучення до науково-технічної сфери приватного капіталу, обсяг якого здатний перевищувати державні інвестиції у сотні разів;
- формування ефективної системи залучення до господарського обігу інтелектуальної власності та інших результатів інтелектуальної діяльності;
- забезпечення передумов для раціонального використання основних фондів підприємств, що втратили конкурентоздатність;
- мобілізацію коштів населення для розвитку науково-технічної сфери;
- залучення цільових іноземних інвестицій до розвитку вітчизняної технологічної сфери [4; 5].

**Висновки:** Незважаючи на вищезазначені проблеми та недоліки, Україна поступово посилює свою увагу до «ризикового» бізнесу. Це можна пояснити тим, що в умовах інтенсивного технічного прогресу відмова від реалізації ризикованих, але перспективних підприємницьких проєктів на практиці створює більшу загрозу економічних збитків для економіки та суспільства в цілому, на відміну від можливих вітчизняних виробників. Для вирішення цієї проблеми необхідно забезпечити вдосконалення вітчизняного законодавства, визначити принципи сутності, функціонування та діяльності реальних фондів венчурного капіталу та венчурних компаній, а також репозиціонувати венчурний сектор як сферу співпраці з вітчизняною наукою і технікою.

#### Література

1. Варфоломеєва В. О. Венчурний бізнес у сфері малого інноваційного підприємництва і форми його забезпечення. *Актуальні проблеми економіки*. 2005. № 12. С. 121–128.
2. Литвин І. В., Булак Ю. В. Венчурний бізнес в Україні в умовах воєнного часу. 2022. С. 283.
3. Про інститути спільного інвестування (корпоративні та пайові інвестиційні фонди): Закон України № 2299-III від 15.03.2001. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2299-14>.
4. Гоменюк О. Венчурний капітал як спосіб фінансування інноваційних проєктів. URL: <http://udau.edu.ua/library.php?pid=705>.
5. Венчурное инвестирование – украинский аспект. URL: <http://www.prostobiz.com.ua>.

УДК 330.342

*Скрипник В. В., к.е.н., доцент  
Луганський національний університет  
ім. Т. Шевченка*

## ІННОВАЦІЙНА ІНДУСТРІАЛІЗАЦІЯ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ

Глобалізаційні процеси та формування транскордонного конкурентного середовища продукують необхідність залучення інноваційних технологій в соціально-економічний розвиток України. «Динамічне економічне зростання і синергія використання економічного потенціалу можливі лише на основі стимулювання високотехнологічного виробництва продукції з високою часткою доданої вартості. Це передбачає перехід національної економіки на нову модель інноваційної індустріалізації,

провідним орієнтиром якої виступатиме формування сприятливих передумов для підвищення конкурентоспроможності економіки [4, с. 57]. Однією з найбільш перспективних галузей економіки України виступає аграрний сектор.

Інноваційна індустріалізація аграрного сектору економіки – це розвиток аграрного сектору на основі залучення інноваційних технологій та ноу-хау для підвищення рівня рентабельності й конкурентоспроможності. Значимість такого в загальному економічному положенні країни підтверджує частка сільського господарства у валовій доданій вартості – за останні п'ять років у межах 12–14%. Агроінновації впроваджуються на всіх етапах функціонування аграрного сектору від оцінки площі та стану родючості землі чи управління стадом до створення інноваційних ферм (вертикальних ферм, екоферм, автоматизованих мініферм, ферм під водою, «розумних» (у тому числі домашніх) ферм, плаваючих екоферм та ін). Таким чином, аграрний сектор як стратегічно важлива галузь економіки України потребує інноваційної індустріалізації, що може підвищити конкурентоспроможність та поліпшити інвестиційну привабливість на міжнародних ринках [1, с. 28].

Проте існує ряд перешкод на шляху до інноваційної індустріалізації агропромислового комплексу (розвитку агропромислового комплексу на основі залучення інноваційних технологій та ноу-хау для підвищення рівня рентабельності й конкурентоспроможності), зокрема:

- ✓ швидкість реалізації нових технологій;
- ✓ можливі соціальні дисбаланси (зростання рівня безробіття);
- ✓ нестача кваліфікованих кадрів;
- ✓ нестача фінансово-інвестиційних ресурсів та ін [2, с. 179].

Очевидним є той факт, що фінансування чи інвестування лише сфери аграрної науки як елементу системи аграрного господарства не призводить до значних результатів, якщо такий процес не має комплексного характеру й не включає в себе розвиток усієї системи – від продукування ідей та інноваційних рішень до їх реалізації, поширення й капіталізації.

Одним з шляхів вирішення даного питання є створення аграрної інноваційної системи (АІС). Вона представляє собою певний механізм співпраці та об'єднує організації, що працюють у напрямі технологічних, управлінських, організаційних й інституційних перетворень у сільському господарстві. Така система може включати в себе галузеві науково-дослідні інститути, національні та транснаціональні корпорації агропромислових фірм і підприємств, об'єднання фермерів та споживчих організацій тощо [5, с. 173].

Загальний алгоритм функціонування такої системи у сучасних умовах агросфери, на нашу думку, повинен складатися з трьох стадій і восьми етапів, відповідальність за виконання яких закріплена за визначеними інститутами (табл. 1).

Таблиця 1

**Характеристика стадій та етапів інноваційного розвитку в межах АІС**

Стадії інноваційного розвитку	Етапи інноваційного розвитку	Елементи інноваційної інфраструктури, які задіяні до виконання етапу
1	2	3
Планування	1) моніторинг потреб ринку для визначення необхідності певних інноваційних продуктів чи рішень	Аграрні навчальні заклади (ВНЗ, коледжі, ліцеї)
	2) організація обговорення проектів дослідження, встановлення їх актуальності та пріоритетності, попередня оцінка їх вартості	Аграрні навчальні заклади, НДДКР, аграрні підприємства, районні громади
	3) розробка плану й завдань дослідження та визначення інститутів для його виконання	НДДКР
	4) формування фактичного кошторису проекту	НДДКР, органи влади

Продовження табл. 1

1	2	3
Розробка і впровадження	5) проведення науко-дослідних робіт	НДДКР, селекційні станції
	6) отримання патенту на інтелектуальну власність розробки	Державне підприємство «Український інститут інтелектуальної власності» (далі – Укрпатент)
	7) підготовка кадрів для роботи з інноваційним продуктом	Аграрні навчальні заклади
	8) впровадження інноваційного продукту в практику господарювання	Аграрні підприємства, фермерські господарства та домогосподарства
Контроль	9) аналіз ефективності від використання інноваційних розробок і пошук можливостей покращення якісних характеристик інноваційного продукту та усунення виявлених недоліків	Аграрні навчальні заклади, НДДКР, органи місцевої влади

Джерела: узагальнено авторкою на основі проведених досліджень.

Таким чином, АІС стане інтеграційною платформою для інституцій аграрної сфери та виконуватиме при цьому інформаційно-довідкову, інноваційну й освітньо-наукову функції. Головною її особливістю повинна стати децентралізація переважної більшості функцій НААН України до провідних аграрних навчальних закладів, селекційних станцій та дослідних господарств і сільськогосподарських товаровиробників.

#### Література

1. Гнатенко І. А. Генеза парадигми розвитку інноваційного підприємництва. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2018. № 11 С. 25–33.
2. Зось-Кіор М. В., Гнатенко І. А. Пріоритети управління національною економікою в умовах глобалізації: методологічний аспект. *Економічний розвиток: теорія, методологія, управління*. Nemoros s.r.o., Prague, 2021. С. 177–181.
3. Кравченко В. Інновації та АПК: чому за таким союзом майбутнє. Mind – незалежний журналістський бізнес-портал. 27 вересня 2019 р. URL: <https://mind.ua/publications/20202576-innovaciyi-ta-apk-chomu-zat takim-soyuzom-majbutne>.
4. Осецький В. Л., Куліш В. А. Інноваційна індустріалізація в агропромисловому комплексі України. *Економіка АПК*. 2020. № 4. С. 54–65. <https://doi.org/10.32317/2221-1055.202004054>.
5. Осецький В. Л., Куліш В. А. Інноваційна індустріалізація як нова модель реалізації євроінтеграційної макроекономічної політики України. *Економічна стратегія та політика реалізації європейського вектору розвитку України: концептуальні засади, виклики та протиріччя: монографія*. Київ: Київський нац. ун-т імені Тараса Шевченка, 2018. 536 с. С. 162–182.

УДК 330.1:335.01

Белялов Т. Е., д.е.н., доцент

Аширов Е. С., аспірант

Київський національний університет технологій та дизайну

### ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ

Активні бойові дії по всій території України, що тривають внаслідок агресії російської федерації породили цілу низку проблем у сфері вищої освіти, одна з яких – забезпечення стабільності та безперервності навчального процесу.

Повномасштабне вторгнення в Україну стало викликом для всіх сфер – не винятком стала і сфера надання освітніх послуг. Велика кількість отримувачів освітніх послуг вимушено знаходяться в різних регіонах країни, далеко від своїх навчальних